

ABSTRACTS—ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΡΘΡΩΝ

Local development and forms of state regulation in Greece

P. Getimis and Gr. Kafkalas

Pantion University, University of Thessaloniki

This article attempts to demonstrate on the basis of the Greek experience, that the relationships between local development and the forms of state regulation correspond to a wide range of combinations consisting of both structural and contingent elements, which coexist to the extent that they provide viable solutions to the constitutive and the reproductive needs of the society. Parallel to the spatial shifts which correspond to the economic restructuring, there is also extensive restructuring of the regulatory state functions at the different spatial levels (local, regional, national and international). In this process the opposite poles of the local and the international play an increasingly important role as the geographical base of the dominant mode of development. However, and in contrast with the previous emphasis upon the national level, the new geography of development is characterised by the focus of most empirical and theoretical studies upon the local level. The article argues in favour of the need to expand our research interests in order to include the forms through which the local is integrated within broader spatial levels.

* * *

The Theory and the Policy of Tax Incentives

N. Tatsos

Pantion University

This paper is a study of tax incentives for economic development. The paper is divided in seven sections. Section 1 examines the different types of tax incentives that have been used in practice. Section 2 presents an analysis of the nature and the role of tax incentives for investment. The policy rationale underlying each incentive category is analysed and some of the more common technical and policy problems in the drafting of these incentives are examined. Section 3 examines the rationale for and the general features of tax incentives for saving. The rationale for and the problems associated with tax-incentives policies for regional development are discussed in Section 4. Section 5 considers some of the most frequently occurring problems and issues related to the granting of tax privileges. Section 6 examines the factors that affect the effectiveness of tax incentives and presents the results of empirical studies. Finally, Section 7 contains some concluding remarks.

Industrial structures and restructuring trends in the 1980s: The cases of Thessaloniki and Thraki

E. Andrikopoulou
University of Thessaloniki

This paper refers to the industrial structures of two different, and one might say opposite poles of the regional spectrum, areas of Greece and attempt to (re)construct a series of theoretical questions concerning the trends of industrial restructuring and the prospects of «local development» in the 1980s. It seems that after the successive crises of the 1970s and the events associated with a still ongoing restructuring of capital on a world scale, no single region can expect to maintain strong or even significant control over the productive activities located within its borders. On the contrary, the regions, though starting from a different base and presenting different responses, are also faced with many common problems, especially in respect to the integration of local productive systems.

* * *

Local flexibility and the crisis of industry in Greece

N. Komninos
University of Thessaloniki

During the '80's, the industry in Greece is characterised by intense crisis and restructuring. The post-war system of capital accumulation and industrial growth, which was based on low cost and skill workforce, does not allow any increase of industrial competitiveness and production. The needs for modernisation, high quality and productivity constitute both challenges for genuine solutions and criticism of the stereotypes concerning the development incentives and industrial policies. This article claims that the actual terms of re-industrialisation and the geography of industrial enterprises in Greece restate the modernisation problem as a problem of local flexibility: a question of the social compromises and regulations which can upgrade certain local productive systems.

* * *

European integration and regional development: the convergence issue reconsidered

N. Maraveyas
Agriculture University

This article critically summarizes the existing views concerning the theoretical foundation of converging development vis-a-vis the regions and member-countries of the EEC. The "liberal" as well as the "interventional" approaches are briefly ana-

lyzed, in order to reveal their diametrically different stand in respect of the free movement of the factors of production and trade liberalization effects on regional disparities existing within the wider geographical unit resulting from the process of economic integration.

* * *

Distribution and Structure of Income in the Greater Athens Area

D. Balourdos, Ch. Kappi, A. Kostaki, Ch. Papatheodorou
National Centre of Social Research

The study of structure and distribution of households income at the level of the Greater Athens Area, provides an indication of differentials and inequalities on the welfare of its population. Using data from a study of the National Centre for Social Research on the determination of poverty lines, in this article is presented the structure and distribution of income in a representative household sample of this area. At a more analytical level we study income as relevant to certain household characteristics, as: size, household type, educational level of the head of household, etc.

To the knowledge that the social characteristics of the population at the greater Athens Area are differentiated even at smaller geographical units, we investigated the structure and distribution of income according to geographical areas divided on the basis of certain socioeconomic characteristics. In this analysis we similarly attempted an investigation of income according to a number of household characteristics applying to each geographical unit.

The general results showed that for the Greater Athens Area the net income represents 87.2% of the total income; the tenth population decile has a share in total income which is ten times greater than the share of the first population decile, while the graduation in the percentages of tax rates and insurance contributions is trivial. Further, the basic income source covering 50% of the total comes from salaries and wages.

Amongst the smaller geographical units of the Greater Athens Area we found that the most privileged ones in terms of income level are: the North-Northeast, South and Athens I, while there is no strong relationship between income and tax rates. The basic source of income in each unit comes from salaries and wages, as it was the case with the Greater Athens Area as well. Finally, there is evidence that the greatest income inequality appears at the South and Athens I areas.

Τοπική ανάπτυξη και μορφές κρατικής ρύθμισης στην Ελλάδα

Π. Γετίμης και Γρ. Κανκαλάς

Πάντειο Πανεπιστήμιο, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Μέσα από την εξέταση της ελληνικής εμπειρίας, το άρθρο επιδιώκει να δείξει ότι οι σχέσεις ανάμεσα στην τοπική ανάπτυξη και τις μορφές ρύθμισης αντιστοιχούν σε ένα ευρύ φάσμα συνδυασμών όπου δομικά και συγκυριακά στοιχεία συνυπάρχουν στο βαθμό που δίνουν αποδεκτές λύσεις στις συγκροτησιακές και αναπαραγωγικές ανάγκες της κοινωνίας. Ενδιαφέρει ιδιαίτερα η ιδέα ότι παράλληλα με τις χωρικές μετατοπίσεις που συνοδεύουν την οικονομική αναδιάρθρωση, μπορούν να εντοπιστούν και αναδιαρθρώσεις των ρυθμιστικών λειτουργιών του κράτους στα διαφορετικά χωρικά επίπεδα (τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές). Σε αυτή τη διαδικασία οι αντίθετοι πόλοι του τοπικού και του διεθνούς αναβαθμίζονται έναντι του εθνικού χώρου ως γεωγραφικές βάσεις του κυρίαρχου τρόπου ανάπτυξης. Πάντως, σε αντίθεση με την προηγούμενη περίοδο κατά την οποία κυριαρχεί η έμφαση στην εθνική διάσταση, η νέα γεωγραφία της ανάπτυξης χαρακτηρίζεται από την έμφαση των περισσότερων εμπειρικών και θεωρητικών μελετών στο τοπικό επίπεδο. Το άρθρο συνηγορεί στην ανάγκη να επεκταθεί το ενδιαφέρον των ερευνητών και στους τρόπους ένταξης του τοπικού στα ευρύτερα γεωγραφικά επίπεδα.

* * *

Η θεωρία και η πολιτική των φορολογικών κινήτρων

Ν. Τάτσος

Πάντειο Πανεπιστήμιο

Αντικείμενο της μελέτης είναι τα φορολογικά κίνητρα για οικονομική ανάπτυξη. Η μελέτη χωρίζεται σε επτά μέρη. Στο πρώτο μέρος, παρουσιάζονται οι διάφορες κατηγορίες κινήτρων που χρησιμοποιούνται συνήθως στην πράξη. Στο δεύτερο μέρος, εξετάζονται τα κίνητρα για επενδύσεις. Αναφέρονται οι λόγοι παροχής των διαφόρων κατηγοριών κινήτρων και εξετάζονται οι λόγοι παροχής και τα γενικά χαρακτηριστικά των φορολογικών κινήτρων για αύξηση της αποταμίευσης. Στο τέταρτο μέρος, αναλύονται οι λόγοι παροχής κινήτρων για την περιφερειακή ανάπτυξη. Στο πέμπτο μέρος, εξετάζονται τα σημαντικότερα προβλήματα της πολιτικής φορολογικών κινήτρων. Στο έκτο μέρος, αναλύονται οι παράγοντες που προσδιορίζουν την αποτελεσματικότητα των κινήτρων και παρουσιάζονται τα πορίσματα σχετικών με την αποτελεσματικότητα των κινήτρων εμπειρικών μελετών. Στο έβδομο μέρος περιλαμβάνονται κάποιες τελικές παρατηρήσεις.

**Βιομηχανικές δομές και τάσεις αναδιάρθρωσης
στη δεκαετία του '80:
το παράδειγμα των περιοχών Θεσσαλονίκης και Θράκης**

Ε. Ανδρικοπούλου
Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Το άρθρο αναφέρεται στη βιομηχανική διάρθρωση δύο περιοχών της Ελλάδας, που μπορεί να θεωρηθεί ότι βρίσκονται στα δύο άκρα του περιφερειακού φάσματος, και προσπαθεί να διερευνήσει μια σειρά θεωρητικών ζητημάτων που αφορούν τις τάσεις βιομηχανικής αναδιάρθρωσης και τις προοπτικές της «τοπικής ανάπτυξης» την περίοδο του '80. Μετά τις διαδοχικές κρίσεις της δεκαετίας του '70 και τις επιπτώσεις της συνεχιζόμενης αναδιάρθρωσης του κεφαλαίου σε παγκόσμια κλίμακα, φαίνεται ότι καμιά περιοχή δεν μπορεί να έχει σημαντικό έλεγχο πάνω στις παραγωγικές της δραστηριότητες. Αντίθετα, οι περιφέρειες, αν και ξεκινούν από διαφορετικές βάσεις και προσαρμόζονται διαφορετικά στη συγκυρία, αντιμετωπίζουν πολλά κοινά προβλήματα, ιδιαίτερα όσον αφορά τις προοπτικές ολοκλήρωσης των τοπικών παραγωγικών συστημάτων.

* * *

Τοπική ευελιξία και η κρίση της βιομηχανίας στην Ελλάδα

Ν. Κομνηνός
Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Στη δεκαετία του 1980, η βιομηχανία στην Ελλάδα δίνει εικόνα κρίσης και αναδιάρθρωσης. Το μεταπολεμικό σύστημα βιομηχανικής ανάπτυξης και συσσώρευσης, που στηρίχθηκε στο χαμηλό κόστος της εργασίας, αδυνατεί να στηρίξει την ανταγωνιστικότητα και την αύξηση της παραγωγής. Οι απαιτήσεις για εκσυγχρονισμό, υψηλή ποιότητα και παραγωγικότητα είναι προκλήσεις τόσο για αναζήτηση λύσεων όσο και κριτική των στερεοτύπων των αναπτυξιακών ενισχύσεων. Στο άρθρο αυτό υποστηρίζεται ότι για λόγους διεθνούς συγκυρίας και γεωγραφικής κατανομής των μεταποιητικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, ο εκσυγχρονισμός της βιομηχανίας μπορεί να διατυπωθεί σαν πρόβλημα τοπικής ευελιξίας. Σαν πρόβλημα δηλαδή κοινωνικών συμβιβάσεων και ρυθμίσεων που επιτρέπουν την αναβάθμιση συγκεκριμένων τοπικών παραγωγικών συστημάτων.

Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και περιφερειακή ανάπτυξη: μια αναδρομή στο ζήτημα της σύγκλισης

N. Μαραβέγιας
Γεωργικό Πανεπιστήμιο

Στο άρθρο αυτό επιχειρείται μια σύντομη αναδρομή στις θεωρητικές προσεγγίσεις του ζητήματος της σύγκλισης των επιπέδων ανάπτυξης των περιφερειών και των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Αναλύονται συνοπτικά τόσο η «φιλελεύθερη» όσο και η «παρεμβατική» προσέγγιση. Στόχος είναι να αναδειχθεί η διαμετρικά αντίθετη τοποθέτησή τους σχετικά με τα αποτελέσματα της απελευθέρωσης του διεθνούς εμπορίου και της κίνησης των συντελεστών της παραγωγής για τις περιφερειακές ανισότητες που υπάρχουν στο εσωτερικό της ευρύτερης γεωγραφικής ενότητας η οποία προκύπτει από τη διαδικασία της οικονομικής ολοκλήρωσης.

* * *

Διανομή και σύνθεση εισοδήματος των νοικοκυριών στην περιοχή της πρωτεύουσας

Δ. Μπαλούρδος, Χ. Καπλή, Α. Κωστάκη, Χ. Παπαθεοδώρου
Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών

Η μελέτη της διανομής και σύνθεσης του εισοδήματος των νοικοκυριών στην Περιοχή της Πρωτεύουσας παρέχει μια ένδειξη των διαφοροποιήσεων και ανισοτήτων στο επίπεδο ευημερίας του πληθυσμού της. Με δεδομένα από την έρευνα προσδιορισμού των ορίων φτώχειας που διεξήχθει από το Ε.Κ.Κ.Ε., στο άρθρο αυτό παρουσιάζεται η σύνθεση και διανομή του εισοδήματος ενός αντιπροσωπευτικού δείγματος νοικοκυριών. Σε πιο αναλυτικό επίπεδο, μελετάται το εισόδημα ανάλογα με ορισμένα χαρακτηριστικά του νοικοκυριού, όπως: μέγεθος και τύπος νοικοκυριού, επίπεδο εκπαίδευσης του υπεύθυνου, κ.α.

Επειδή όμως τα κοινωνικά χαρακτηριστικά δεν εμφανίζουν ομοιογένεια στα διάφορα χωρικά επίπεδα που απαρτίζουν την Περιφέρεια Πρωτεύουσας, προχωρήσαμε στη διερεύνηση της διανομής και σύνθεσης του εισοδήματος κατά μείζονα περιοχή βάσει των ιδιαίτερων κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών των νοικοκυριών.

Από τα αποτελέσματα προκύπτει γενικά ότι για το σύνολο της Περιφέρειας Πρωτεύουσας το καθαρό εισόδημα αποτελεί το 87.2% του ακαθάριστου, το 10ο δεκατημόριο του πληθυσμού έχει μερίδιο εισοδήματος δεκαπλάσιο από το 1ο δεκατημόριο, ενώ η προσδευτικότητα στο ποσοστό φόρων και ασφαλιστικών εισφορών είναι αμελητέα. Η κυριότερη πηγή εισοδήματος, πάνω από 50% του συνόλου, προέρχεται από μισθούς-ημερομίσθια.

Ανάμεσα στις επιμέρους περιοχές της Περιφέρειας Πρωτεύουσας εντοπίζεται ότι οι πιο πλούσιες είναι οι: Βόρεια-βορειοανατολική, η Νότια και η Αθήνα Ι, ενώ δεν εμφανίζεται έντονη σχέση μεταξύ εισοδήματος και φορολογίας. Κυριότερη πηγή προέλευσης του εισοδήματος κατά περιοχή εξακολουθούν να είναι οι μισθοί - ημερομίσθια. Μεγαλύτερη ανισότητα στα εισοδήματα εμφανίζουν οι περιοχές: Νότια και Αθήνα Ι.